

วัดเวียง

ประวัติวัดเวียงมีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์การก่อตั้งเมืองเถิน วัดเวียงถือว่าเป็นวัดหลวงกลางเมืองที่เจ้าเมืองอุปถัมภ์ดูแล มีตำนานกล่าวถึงการบรรจุ “พระธาตุเล็บมือ” ของพระพุทธเจ้าในพระเจดีย์ และการบูรณปฏิสังขรณ์วัดโดยครูบาอาทิตย์ ให้เป็นศาสนสถานศูนย์รวมจิตใจของชาวเมืองเถินในอดีต ในปี พ.ศ. ๑๑๕๗ เจ้าดาวแก้วไขฟ้า ซึ่งเป็นเจ้าเมืองเถินสมัยนั้นได้สร้างวิหารอุโบสถขึ้น โดยมีนางจำปาเทวี หรือนางจามเทวี พระสหายของเจ้าเมืองได้ช่วยกันก่อสร้าง พระยาเจ้าเมืองมิมเหลืชื่อ “พระนางนารา” และมีนางป้อม นางเป้งเป็นบริวาร ตามตำนานเล่าว่า พระนางจามเทวี ได้ปลุกต้นขนุนขึ้นเพื่อเป็นหลักเมืองเรียกว่า “ขนุนนางจามเทวี” ต้นขนุนจามเทวีมี ๓ ต้น คือ ที่วัดพระธาตุดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ ๑ ต้น วัดพระธาตุลำปางหลวง ๑ ต้น และวัดเวียง ๑ ต้น ส่วนนางเป้งนั้นได้สร้างบ้านเรือนอยู่ทางทิศตะวันตกของวัดเวียง หรือเรียกว่าหนองสา และนางป้อมก็สร้างบ้านเรือนอยู่ที่หนองผ้าอ้อม ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของวัดเช่นเดียวกัน ทั้งหมดได้ช่วยกันสร้างวัดเวียงและปลุกต้นไม้ไว้มากมายในยุคนั้น มีต้นโพธิ์ ต้นจำปาแดง ฯลฯ พระยาดาวไขฟ้า ได้สร้างวิหารไว้แต่ไม่ใหญ่โตนักเหมือนปัจจุบัน ส่วนนางจามเทวีหลังจากได้บูรณะพระธาตุแล้วก็เดินทางกลับไปเมืองหริภุญชัย

ต่อมาแม่น้ำวังได้เซาะฝั่งเข้ามาใกล้ตัวเมือง(วัดเวียงในปัจจุบัน) อยู่ในเขตอันตราย เพราะแม่น้ำได้เซาะฝั่งเข้ามาถึงโรงเรียนบ้านเวียงปัจจุบันนี้ ผู้คนได้อพยพไปอยู่หนองสาและหนองผ้าอ้อม หรือเมืองของนางป้อม นางเป้ง นางทั้งสองจึงได้มาตั้งจิตอธิฐานต่อองค์พระธาตุเจ้าอันศักดิ์สิทธิ์ เพื่อขอให้แม่น้ำวังเปลี่ยนทิศไปทางทิศตะวันออก เมื่ออธิฐานเสร็จแล้วอีกไม่นานแม่น้ำวังก็เปลี่ยนทิศทางไปทางทิศตะวันออก ทำให้บริเวณกลางเมืองหรือวัดเวียงปลอดภัย ผู้คนจึงอพยพมาบูรณะบ้านเมืองเช่นเดิม หลังจากนั้นมาพม่าได้อพยพมาตีหัวเมืองฝ่ายเหนืออีก พระนางนารา และนางป้อม,นางเป้ง จึงหลบหนีสาบสูญไป และตามตำนานเล่าว่าพม่าได้บูรณะวัดเวียงอีกครั้งหนึ่ง และได้เกณฑ์ไทยวนมาเป็นช่างสร้างวิหารให้ใหญ่กว่าเดิม รวมทั้งอุโบสถและซุ้มประตูโขงจนเสร็จสมบูรณ์

ครั้งกรุงศรีอยุธยา ในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้ยกทัพมาตีพม่าจนถอยกลับไป และยึดอาณาจักรล้านนาคืนมาจนหมด เมื่อพม่าแตกทัพแล้ว สมเด็จพระนเรศวรก็ยกทัพกลับกรุงศรีอยุธยา วัดเวียงจึงเป็นวัดร้างอีกครั้งหนึ่ง จนกระทั่งในสมัยรัชกาลที่ ๕ แห่งราชวงศ์จักรี พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดให้บูรณะซ่อมแซมวัดวาอารามทั่วประเทศ ประชาชนก็เริ่มเข้ามาอาศัยอยู่และทำมาหากินในละแวกนี้ต่อไป ทิศตะวันตกของวัดเวียงคือบ้านเก่าของนางป้อม นางเป้ง ก็มีวัดอยู่วัดหนึ่งชื่อ “วัดพะหนองสา” มีหลวงปู่แสนคำเป็นเจ้าอาวาส หลวงปู่แสนคำก็ได้มาบูรณะซ่อมแซมและย้ายมาประจำอยู่ที่วัดเวียงแห่งนี้ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

หลังจากหลวงปู่แสนคำ และพระสงฆ์ได้ช่วยกันบูรณะวัดเวียงแล้ว ก็ได้พบกับสิ่งปาฏิหาริย์ในวัดคือ มีเสาวิหารต้นหนึ่งมีนางไม้ออกไปเล่นน้ำที่หนองท่อม ซึ่งห่างจากวัดประมาณ ๒ กิโลเมตร ตอนเช้าจะมีจอกแห่นติดอยู่ปลายเสา มีสาหร่ายหรือแม่แต่อยังติดมาด้วย หลวงปู่แสนคำจึงใช้เวทย์มนต์คาถาสกตเสาดันนี้และเอาโซ่เหล็กมาผูกไว้ที่โคนเสา จากนั้นก็มีผีมาทำรังในโพรงเสาและมีหมีมาควักกินน้ำผึ้ง (เพราะบริเวณวัดเวียงในสมัยนั้นยังติดกับป่าอยู่ ไม่เจริญเหมือนเช่นปัจจุบันนี้) เมื่อหมีมาควักกินน้ำผึ้งก็ทำให้เสาแตก หลวงปู่แสนคำจึงสั่งให้ช่วยกันเอาเสานั้นออก แล้วก่ออิฐฉาบปูนขึ้นแทนเสาดันเดิม จนเห็นเช่นทุกวันนี้

นอกจากนี้ยังมีต้นขนุนนางจามเทวี ซึ่งจะมีผลทุกปี ปีใดฟ้าฝนตกดีก็จะมีผลดกมากแม้แต่ว่าก็ยังมิผล ทราบว่ารากมีผลก็เพราะข้างๆต้นขนุนจะมีบ่อน้ำอยู่ รากของขนุนไหลเข้าไปในบ่อน้ำและมีผลให้เห็นชัดเจน ผู้คนทั้งหลายต่างนับถือต้นขนุนต้นนี้มากเพราะถือว่าเป็นขนุนศักดิ์สิทธิ์ บางรายก็ไปสังเกตเลขข้างตามความเชื่อ บางรายก็แอบไปดูโชคชะตา

ใน พ.ศ. ๒๕๐๐ คณะศรัทธาวัดเวียงได้พร้อมใจกันบูรณะพระธาตุวัดเวียง โดยพร้อมใจกันอันเชิญลูกแก้วบนยอดพระธาตุลงมาเพื่อปฏิสังขรณ์ และทำให้ชาวอำเภอเถินได้เห็นความศักดิ์สิทธิ์ของพระธาตุเจ้า โดยเรื่องมีอยู่ว่า พ่อแก้ว นอศรี หัวหน้าช่าง ผู้ขึ้นไปอัญเชิญลูกแก้วลงมาได้เกิดอาการผิดปกติในร่างกาย คือเมื่อลงมาถึงพื้นก็มีเลือดออกมาจากปาก จมูก และรูหู คณะกรรมการและญาติพี่น้องจึงได้ไปตามหมอมาดูอาการ หมอเวทย์ สุวรรณ ซึ่งเป็นหมอที่มีชื่อเสียงขณะนั้นมาดูอาการแล้วบอกว่า “ช่วยไม่ได้” ก็คือ พ่อแก้วต้องตายนั่นเอง จากนั้นพ่อแก้วก็พูดออกมาเป็นภาษาพม่าไม่มีใครฟังออก จึงไปเชิญ “หม่องแป้น” เป็นชาวพม่าอาศัยอยู่ใกล้วัดเวียงมาช่วยแปล จึงได้ใจความว่าเป็นวิญญาณของชาวพม่าที่คอยปกป้องรักษาพระธาตุนี้ ไม่ต้องการให้ใครมาแตะต้องลูกแก้วศักดิ์สิทธิ์นี้ เมื่อหม่องแป้นได้เจรจาแล้วก็ให้ขอขมา เมื่อทำพิธีขอขมาแล้วอาการพ่อแก้วก็ดีขึ้น

เกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์ของลูกแก้วบนยอดพระธาตุวัดเวียงนี้ ยังมีผู้พบเห็นพระแก้วลอยออกจากพระธาตุหลายครั้ง เชื่อกันว่า วัดเวียง วัดอุมลอง และ วัดดอยป่าตาลนั้น ลอยไปหากันในวันโกน วันพระ โดยจะเห็นลูกแก้วอยู่บนท้องฟ้ามีแสงสว่างสีเขียวฉวย และเมื่อมีคนชี้จะทักว่า “ ลูกแก้วยอดพระธาตุวัดเวียงไป

เที่ยวหาลูกแก้วบนยอดพระธาตุวัดดอยป่าตาล” ลูกแก้วก็ดับวูบหายไปไม่เห็นอีกจนกว่าจะปรากฏให้เห็นอีกครั้งต่อไปเท่านั้น มีหลายคนพบเห็นเช่นนี้อยู่เสมอ

คณะศรัทธาวัดเวียงได้บูรณปฏิสังขรณ์หลังคาวิหารในปีพ.ศ. ๒๕๑๘ –พ.ศ. ๒๕๑๙ ได้ทำการรื้อพระอุโบสถหลังเก่า แล้วสร้างใหม่ในที่เดิม รวมทั้งได้สร้างศาลาการเปรียญขึ้นอีกหลังหนึ่งในทางทิศใต้ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔ ทางวัดได้ขออนุญาตไปยังกรมศาสนาเพื่อซ่อมแซมภาพจิตรกรรมฝาผนังวิหาร ซึ่งเป็นลายรดน้ำและขออนุรักษ์ลวดลายคงเดิมไว้ก็ได้รับอนุญาตให้บูรณะได้ จึงได้ลงมือบูรณะซ่อมแซม โดยช่างเขียนลวดลายจากเชียงใหม่ ต่อมากรมศิลปกรรมมาพบเข้าก็จึงบอกว่าไม่สมควรทำการบูรณะ เพราะเห็นว่าควรอนุรักษ์ของเก่าไว้

เสนาสนะภายในวัดเวียง ประกอบด้วยวิหาร เจดีย์ และซุ้มประตูโขงมีลักษณะรูปแบบที่ได้รับอิทธิพลมาจากประตูโขงวัดพระธาตุลำปางหลวง วิหารมีลักษณะเป็นวิหารโล่งรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ภายในวิหารมีซุ้มพระพุทธรูปมีลักษณะคล้ายประตูโขงเป็นที่ประดิษฐานของพระประธาน มีการประดับตกแต่งลวดลายมีรายละเอียดที่สวยงาม วิหารวัดเวียงเป็นวิหารตัวอย่างดั้งเดิม มีเสาวิหารหลักแปดต้นขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณคนโอบ มีการเขียนลายลักษณะสีทองบนพื้นแดง เป็นรูปกนิรีและรูปสิงห์ลวดลายล้านนา